

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

113. An nuncius Apostolicus, vel etiam Episcopus, derogare possit iurip.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

aut aliter injustè persequendo ob eam causam, quòd rogati vel moniti, ut certam personam præsentent, nominent, &c. patroni parère noluerint. Laym. in cit. c. *sciant*, eò quòd licet dictum cap. loquatur expressè tantùm de Electoribus; ob omnimodam tamen æqualitatem comprehendat etiam præsentatores, institutores, confirmatores, postulatōres. Laym. *ibid.* n. 3. citans Gloss. & Joannem Monachum in cit. c. *Suar. & Nav. ubi ante*. Porro comprehendì quoque non tantùm mandantes, sed & mandatarios exequentes hujusmodi gravamen; cum verè & realiter persequantur & vexent, etsi iusti ab alio, non secus ac ex mandato alterius percutiens Clericum unà cum mandante incurrit excommunicationem, docet idem Laym. *ibid.* num. 4. cum Gl. v. alios, contra Joannem Monach.

Questio III. Quid possit patronus quoad constituendum procuratorem in Ordine ad præsentandum?

Respondeo: de hoc actum §. *precedenti*.

PARAGRAPHVS VIII.

De derogatione & amissione Juris patronatûs, &c.

Questio III. An Papa derogare possit juris patronatûs cuiusque tam laico, quam Ecclesiastico, & disponere pro libitu suo de beneficiis juris patronatûs, patronis etiam in vivis?

Respondeo affirmativè. Less. *de just.* l. 2. c. 34. n. 35. Covar. *pract.* quest. c. 36. Castrop. *tr.* 13. de benef. d. 2. p. 10. num. 1. Lott. l. 2. q. 8 n. 5. citans Paris. *de resignat.* l. 3. q. 4. n. 32. Monet. in *tr. de commut. volt.* c. 10. q. 5. num. 158. cum communi DD. in c. *cum dilectus*, h. t. jus enim hoc est inductum jure canonico, cui derogare potest Papa, concessumque jus patronatûs à Pontificibus principaliter in bonum Ecclesiæ, ut ea habeat defensores, fundatores, dotatores; secundariò in honorem ipsorum fundatorum, &c. Unde dum Papa judicat Ecclesiæ expedire, ut non expectet patronorum præsentationem, vel alteri non præsentato conferat, potest liberè conferre; cum semper major debeat haberi ratio finis principalis, quam secundariæ. Less. *ibid.* Sed & ex eo, quòd hoc jus concesserit aliis, non censetur se ipsum in omni eventu voluisse spoliare suâ conferendi potestate, sed sufficit, ut regulariter præsentationes patronorum admitat, ita Less. Et, si supremus princeps secularis (dum non obstat Ecclesiæ, vel pia causa ratio) habeat potestatem dispensandi & derogandi supremis defunctorum voluntatibus ac legibus ex ea ratione, quòd facultas disponendi de bonis post mortem tanquam in tempore inhabili, quo mortuus jam annihilatus est, neque amplius illorum dominium habet, proveniat à gratia & benignitate legis positivæ, cui derogare potest, multò magis majorèque potestatem commutandi ultimas defunctorum voluntates, vel eis derogandi habet supremus princeps Ecclesiasticus, præsertim contra hæc jura spiritalia non competentia ex privatis dispositionibus, neque sub eis cadentia sine Ecclesiæ consensu, Card. de Luca, in *summ. ju-*

rip. n. 6. Nihilominus usque adeò constans est Papa in non præjudicando juripat. dum hoc competit de jure communi, scilicet ex fundatione, dotatione, &c. ut nequidem patiarur illud includi in reservatione majore, hoc est, inclusa seu expressa in corpore juris, Lott. num. 6. juxta Gl. Gemin. & alios passim in c. 2. de *concess. præbend.* in 6. Idque, ne homines retrahantur ab oblatione seu holocausto, hoc est, fundandis, dotandis Ecclesiis; quæ ratio cessat in jure patronatûs concessio ex privilegio, aut alio jure singulari. Lott. num. 10. & 11. sed & ob datam rationem non tantùm in suis constitutionibus Papa parit patronatibus; verùm etiam multò magis in beneficiorum provisionibus tanta est modestia sedis Apostolicæ, tantisque zelus conservandi patronatus laicorum, ut mirum sit quàm religiosè fundatorum voluntates hac in parte illibatas haberi velit. Lott. *cit.* q. 8. n. 93. Nam in quacunque resignatione, etiam permutationis gratiâ adjicitur clausula: *Accedente consensu patroni*: & si non fieret mentio de patronatu, gratia esset nulla, nisi ex tacito saltem consensu patroni convalesceret. Lott. *ibidem.* Paris. *de resign.* l. 2. q. 4. n. 4. Similiter in unionibus & suppressionibus hoc tenacissimè servatur, ut Lott. num. 94. citans Paris. num. 11. Roch. h. *tr.* v. *honorificum*, num. 8. &c. Item si erigatur Ecclesiæ patronata in Collegiatam, de quo dictum suprâ. Porro ut valida sit istiusmodi derogatio, nulla requiritur causa; ut verò licita, requiritur causa rationabilis, & justa, respiciens utilitatem Ecclesiæ; cum juri alterius quæsitò derogare sine causa non sit justum, causaque requiritur diversa, & major pro derogatione juris patronatûs laicalis, quàm Ecclesiastici; cum sit privilegium omninò gratuitum: illud verò onerosum & remuneratorium, & quasi ex contractu. Castrop. *loc. cit.*

Questio III. Quid possint in hac parte Nuntii Apostolici & Episcopi?

Respondeo primò: Legatum à latere, & consequenter Nuntium Apostolicum cum potestate legati de latere, posse derogare patronatûs Ecclesiastico, seu conferre beneficium certæ personæ irrequisito patrono Ecclesiastico, nullâ etiam factâ mentione aut derogatione dicti juris patronatûs. Tond. *qq. benef.* p. 2. c. 2. §. 6. n. 27. Gigas. *de pens.* q. 24. num. 1. Rebuff. in *pr.* 3. p. *signatura v. nec non*, n. 6. Garc. p. 5. c. 3. n. 17. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 1. a. 6. n. 4. Corraf. Gamb. Curtium, & plures alios. Nullatenus verò laicali, seu irrequisito patrono laico, vel etiam Clerico, cui jus patronatûs competit ratione patrimonii sui; quia tunc præsentat ut laicus. Pirh. num. 135. Less. *loc. cit.* num. 38. Barb. *juris Eccl.* l. 3. c. 12. Castrop. *de benef.* *tr.* 13. d. 2. p. 25. num. 11. Garc. p. 5. c. 3. n. 63.) ubi tamen num. 66. ait, posse Legatum conferre beneficia juris patronatûs laicorum; dum illa devoluta ad Episcopum ex negligentia patroni, de quo inferius) Lott. l. 2. q. 10. n. 72. juxta c. *dilectus*, de *offic. delegati*, cum communi DD. *ibid.*

2. Sed neque ligatus derogare potest juris patronatûs mixto, Pirh. *ad h. t.* num. 136. etiam dum plures sunt patroni Clerici, quàm laici. Pirh. num. 137. Potest tamen derogare juri patronatûs competentem etiam laico solum per præscriptionem, vel ex privilegio (intellige mero) Less. *loc. cit.* num. 42. Pirh. num. 136. citans Azor. l. 6. c. 28. q. 12. Castrop. Lott. *ll. cit.* Covar. *pract.* qq. c. 36. n. 6.

Tusc. v. *Legatus. conclus.* 172. Barb. in *cit. c. cum dilectus. num. 3.*

3. Respondeo secundò: Episcopum juripatr. neque laicali, neque Ecclesiastico derogare posse. Less. *loc. cit. n. 39.* ubi, quòd si tamen præveniendo præsentationem patroni, conferat beneficium, collatio non sit irrita; verùm securà præsentatione patroni intra tempus à jure præscriptū evanescat dicta collatio juxta *c. decernimus. 16. q. 7.* si autem intra illud tempus patronus neminem præsentavit, vel se non opposuit, collatio manebit valida; quia jam ad Episcopum est devoluta, & prior collatio non fuit irrita, nisi subsecutà præsentatione patroni intra tempus.

Questio 114. Qualiter, & quando Papa consueverit absolute derogare juripatronatus laicorum?

1. Respondeo: duplici modo, in totum & in parte. In totum derogatur isti patronatui, dum beneficium vacat in Curia, seu apud Sedem Apostolicam per obitum. Card. Luc. in *summ. juris patronatus. num. 7.* Lott. *cit. q. 8. num. 89.* citans Paris. *d. q. 4. num. 44.* Mandos. *de signat. gratia. v. derogationes juris patronatus.* Staph. *de mod. & for. pro vid. sect. sequitur videre. num. 10.* Et hoc quidem ex eo congruentiæ motivo, quòd indecorum videatur Pontificiam majestatem privati patroni voluntati subjacere debere in iis, quæ ab ipsiusmet Pontificis gratiâ obtinet privatus. Card. de Luca *ibidem.* Sed nec ista derogatio est contraria voluntati fundatoris, eò quòd licet istiusmodi beneficia patronata vacantia per obitum ad Sedem Apostolicam non cadant sub reservatione clausa in corpore juris, censetur tamen in casu talis vacationis fundator se voluisse accommodare consuetudini, de qua in *textu cit. c. 2. de præb. in 6.* ac illius rationi; nimirum, ne quisquam inferior Papâ in reverentiam sedis Apostolicæ se ingerat in provisione beneficii apud ipsam vacantis. Lott. *num. 99.* Non solet tamen etiam, quamvis possit, in hoc casu vacantis apud Curiam beneficii hanc potestatem exercere cum Regibus & Principibus jura regni habentibus. Card. de Luca. *loc. cit.*

2. Secundò: dum patroni impediuntur præsentare propter litem in Curia, juxta *c. 2. ut lite pendente. in 6.* Et quia hoc casu nemini patronorum inferitur injuria, propter impedimentum litis, cessat omne præjudicium, etiam in tantum, ut nec opus sit in provisione beneficii facere mentionem juris patronatus. Lott. *num. 100.* citans Cassad. *decis. 3. ut lite pend. per tot. Gomef. in reg. Cancell. de impetrant. per obitum. sam.* Azor. *l. 6. c. 23. q. 8.* & alii apud Castrop. *loc. cit. num. 9.* Verùm circa hoc varios casus distinguit Covar. *pract. qq. c. 36. à n. 1.* quorum primus est; dum duo præsentati, quorum neuter institutus, litigant in Curia super beneficio, atque Gl. in *idem c. lite pend.* non posse Papam tale beneficium providere, eò quòd nulla sit vacatio beneficii, cujus nulla est institutio, & consequenter non sit reservata Papæ. Neque sit locus Clem. 1. *ut lite pend.* Secundus: si duo præsentati & instituti litigant in Curia, & uterque moriatur Romæ, vel possessor beneficii Romæ, & alter alibi, atque Covar. tunc posse Papam beneficium providere, si sit patronatus Ecclesiastici; quia locus est Clem. *ut lite pendente:* si est laici, non posse id Papam sine expressa illius derogatione, eò quòd tunc benefi-

cium vacet, lisque omnis finita, & spectet ad laicum ejus præsentatio. Tertius: dum duo præsentati à patronis discordibus litigant Romæ, & alter eorum ibi vel alibi moritur, altero manente superstite, & tunc non posse Papam alteri superstiti absque expressa derogatione jurispatr. conferre beneficium, tenent Jo. Andr. Card. Lamb. relati à Covar. eò quòd hi AA. teneant, patronum loco præsentati mortui præsentare alium, nec impediri ob litis pendentiâ, quoties ab eo præsentatus institutus non est; eò quòd litis pendentiâ tantum impediatur novam electionem aut collationem, non præsentationem. Econtra ipse Covar. cum aliis à se relatis, quia censet lite pendente non posse alium præsentari in locum demortui colligantis, sive is institutus fuerit, sive non; eò quòd textus *c. ut lite pend. in 6.* loquatur expressè etiam de præsentatione, ne lites prorogentur cum damno Ecclesiæ, hinc inquam, tenet Covar. posse Papam, etiam absque consensu Patroni, subrogare colligantem alium, ut is loco defuncti litem prosequatur; ab eo statum, in quo lis remansit à tempore vacationis; non posse tamen Papam, spectato jure communi, beneficium alteri tertio, vel colliganti providere, quin prius defunxit litem, juxta *cit. Clem. 1.* eò quòd ex definitione litis constare debeat, cui competat beneficium: si enim pro defuncto fertur sententia, providendum est, ut omnino vacans (idem est, si decisum est, ad neutrum litigantem pertinere beneficium) si autem pro litigante superstite, hic est institutus, si institutus non fuerit, vel, si jam fuerit institutus, est firmandus; ita Covar. apud Castrop. *num. 9.*

3. Dum autem derogat patronatui pro majore parte præsentantium, aut etiam pro medietate, nihil in se amari habet hæc derogatio; non prima, quia dum is, qui impetrat, supponit se præsentatum à majore parte, de jure clarum est, non habendam rationem minoris partis. Lott. *num. 101.* non secunda; si enim, qui impetrat, profiteatur se præsentatum à medietate patronorum existentium in quasi possessione præsentandi, & sic saltem se esse positum in æquilibrio cum alio; tunc neque sit in articulo patronatus contra voluntatem fundatoris, neque in articulo præsentationis sit injuria aliis patronis, aut præsentato ab eis; quia, cum sit locus gratiæ, nemini dicitur jus quasi situm, cui præjudicium fiat. ita Lott. *num. 102.* & si quod in hoc contineretur præjudicium, illud solum est Ordinarii, vel alterius, cui competit jus instituendi, ita eum præveniendo in ea gratificandi, aut aliàs conferendi facultate, quam hic haberet, dum datâ plurium coequali præsentatione, nulla sit conclusa; quæ sit arctativa superioris ad instituendum, adeoque patroni in tali casu suæ discordiæ, id sibi impudent. Card. Luca *loc. cit. n. 11.*

4. Simile quid est, & derogari quasi videtur juripatronatus, dum conceditur retentio beneficii juris patronatus alicui promoti ad Episcopatum, vel etiam assequenti secundum beneficium incompatible; nam neque in hoc casu adversatur voluntati fundatoris, aut præjudicatur patronis; cum ipsi semel approbaverint personam, & non dicitur vacatio de facto. Lott. *num. 105.* juxta decis. Rotæ: Sed neque hoc est conferre, vel providere, aut tollere patrono jus præsentandi, sed solum occurrere principio vacationis, ne ea sequatur tanquam per remotionem obitaculi decernendo, ut non sequatur vacatio. Unde & dispensatus non dicitur.